

TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 7/2011 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on lähettänyt 15 päivänä marraskuuta 2011 talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 115/2011 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- johtaja Risto Paaermaa ja hallitusneuvos Kari Parkkonen, työ- ja elinkeinoministeriö
- neuvotteleva virkamies Juha Majanen, valtiovarainministeriö
- toimitusjohtaja Pauli Heikkilä, Finnvera Oyj

- johtaja Matti Malminen, Konecranes Oyj
- apulaisjohtaja Pekka Anttila, Metso Oyj
- rahoitusjohtaja Petri Castrén ja johtaja Heikki Keränen, Nokia Siemens Networks Oy
- yksikönjohtaja Aila Aho, Nordea Pankki Suomi Oyj
- johtaja Mikael Nordgren, Suomen Vientiluotto Oy
- rahoitusasiantuntija Tommi Toivola, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- johtaja Kaija Erjanti, Finanssialan Keskusliitto
- varatoimitusjohtaja Timo Lindholm, Suomen Yrittäjät.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta. Lain tarkoituksena on turvata suomalaisten vientiyritysten kilpailuedellytykset ottamalla käyttöön pysyvä luottomuotoinen vienninrahoitusjärjestelmä. Suomen Vientiluotto Oy voisi lain voimaantulon jälkeen myöntää Finnvera Oyj:n varainhankintaan perustuvaa OECD-ehtoista luottomuotoista vienninrahoitusta Suomen Vientiluotto Oy:n nykyisen korontasauksitoiminnan lisäksi. Lakiin ehdotetaan otettaviksi myös korontasauksia koskevat säännökset, jotka

pääosaltaan säilyisivät muuttumattomina. Julkisesti tuettujen vienti- ja alusluottojen korontasauksesta annettu laki ehdotetaan samalla kumottavaksi. Lisäksi ehdotetaan luottomuotoisen vienninrahoituksen käyttöönotosta aiheutuvia muutoksia Suomen Vientiluotto Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annettuun lakiin.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valtion erityisrahoitusyhtiöstä annettua lakia. Finnvera Oyj:n varainhankintaan liittyvää lainojen ja lainaohjelmien valtiontakausten enimmäisvaltuutta nostettaisiin 3,1 miljardista euros-

ta 5,0 miljardiin euroon. Sen lisäksi valtion takausvastuu kattaisi lainojen ja lainaohjelmiin sisältyvien lainojen korot sekä riskin suojaamiseksi tehdyt tarvittavat koron- ja valuutanvaihtosopimukset sekä muut vastaavat suojausjärjestelyt. Lakiin ehdotetaan myös säännöstä, jonka mukaan Finnvera Oyj voisi saada varainhankin-

nan turvaamiseksi valtion myöntämiä lyhytaikaisia lainoja, jos rahoitusmarkkinoiden häiriöt estävät varainhankinnan kohtuullisilla eidoilla.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Talousvaliokunta ehdottaa, että lakiehdotukset hyväksytään esityksen mukaisina.

Pysyvällä luottomuotoisella vienninrahoitusjärjestelmällä pyritään turvaamaan suomalaisille vientiyrityksille tasavertaiset rahoitusmahdollisuudet tärkeimpiin kilpailijamaihin verrattuna. Viejille voidaan tarjota rahoitusratkaisuja, joita markkinoilta ei ole saatavissa. Velkakriisien vuoksi kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla on tällä hetkellä häiriöitä, jotka vaikuttavat viennin rahoitukseen. Pankit joutuvat varautumaan tulossa oleviin tiukentuviin vakavaraisuusvaatimuksiin ja toimenpiteisiin, joilla lisätään riskinsietokykyä. Myös nämä vaatimukset saattavat heijastua rahan saatavuuteen ja hintaan. Lain mahdollistamalla rahoitusratkaisuilla tuetaan suomalaisen vientiteollisuuden kilpailukykyä kansainvälisillä markkinoilla ja sitä kautta työllisyyttä.

Nykyisen työ- ja elinkeinoministeriön asetuksen mukaan korontasausluoton kohteena olevan vientikaupan kotimaisuusasteen on oltava vähintään 50 prosenttia. Ministeriö voi yksittäistapauksessa hyväksyä alemman kotimaisuusasteen, jos suomalaisen intressin arvioidaan muutoin toteutuvan riittävällä tavalla.

Finnvera soveltaa omassa toiminnassaan suomalaista intressiä. Sen lähtökohtana on vientitoimituksen maaluokkakohtaiset (0–7) kotimaisuusasteet (10–60 %). Suomalaisen intressin katsotaan yleensä toteutuvan, kun maaluokan osoittama vientikaupan kotimaisuusaste täyttyy. Finnveran mukaan kotimaisuusastevaatimuksesta voidaan tinkiä, jos hankkeen toteutumisella katsotaan olevan erityistä merkitystä Suomen

kansantaloudelle, Finnveran vientitakuutoiminnan vaikuttavuudelle ja Suomen kilpailukyvyllä.

Talousvaliokunnalle annetun selvityksen mukaan Finnveran sisäisessä päätöksenteossa kotimaisuusasteen täytyminen toteuttaa suomalaisen intressin. Jos kotimaisuusaste jää maaluokkatason alle, asiakkaalta pyydetään lisäselvityksiä, joiden perusteella Finnvera suorittaa hankkeesta ja sen suomalaisen intressin merkittävydestä kokonaisarvion. Lyhyen maksuajan vientitakuissa Finnvera kiinnittää huomiota kaupan kohteen kotimaisuusasteeseen, mutta niissä ei sovelleta maariskiluokkaan sidottua kotimaisuusastetta.

Lakiehdotuksessa ei ole säännöksiä kotimaisuusasteesta. Lakiehdotuksen 19 §:n 1 kohdan mukaan työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset vienti- ja alusluoton ja korontasauksen hakemisesta, päätöksenteosta, maksatuksesta, seurannasta ja raportoinnista sekä muista niihin liittyvistä ehdoista. Pykälän 7 kohdan mukaan asetuksella voidaan antaa työ- ja elinkeinoministeriölle oikeus poiketa yksittäisissä hankkeissa rahoituspäätöksissä sovellettavista ehdoista kilpailu- ja elinkeinopoliittisista syistä. Perusteluissa sanotaan tarkoituksena olevan, että asetuksessa säädettäisiin mm. kotimaisuusastevaatimuksesta ja että poikkeamiset voisivat koskea esimerkiksi kotimaisuusastetta tai kauppasopimuksen yhteydessä lukiin koron voimassaolon jatkamista.

Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että kotimaisuusastevaatimus on joustava. Jollei kaavamainen vaatimus täyty, päätös olisi voitava tehdä kokonaisarvion perusteella esimerkiksi Finnveran sisäisesti noudattamien suuntaviivojen mu-

kaisesti. Mm. globalisoituneen suomalaisyrityksen vientikaupassa projektin kotimaisuusaste voi jäädä saavuttamatta, kun valmistusta on siirretty kustannus- ja logistisista syistä lähelle asiakasta. Tämäntapaisissa vientiprojekteissa suunnittelu ja osittaisvalmistus voivat kuitenkin tapahtua Suomessa. Suomessa kotipaikkaansa pitävä yritys kanavoi ulkomailla saavuttamaansa tulosta Suomeen. Elinkeino- ja työllisyyspoliittiselta sekä julkistalouden kannalta on tärkeää, että joustavalla viennin rahoituksella osaltaan kannustetaan yrityksiä pitämään kotipaikkanaan Suomea.

Lakiehdotuksen 4 ja 8 §:n mukaan työ- ja elinkeinoministeriön on hyväksyttävä merkitykseltään huomattavien tai ehdoiltaan poikkeuksellisten vienti- ja alusluottojen ja korontasausopimusten tekeminen. Valtioneuvoston asetuksella säädetään hyväksymisen ehdoista ja menetelytavoista. Perustelujen mukaan ministeriön

on pyydettävä valtioneuvoston raha-asiaivaliokunnan lausunto ennen hyväksymistä.

Talousvaliokunnan kuulemisissa on pidetty tärkeänä, että tarjouskilpailuihin osallistuvat viejäyritykset saavat rahoituspäätökset nopeasti, jotta ne voivat antaa sitovia rahoitustarjouksia asiakkaille. Työ- ja elinkeinoministeriö on kertonut talousvaliokunnalle, että käytännössä päätökset voidaan tehdä 2—3 viikossa. Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että päätökset tehdään nopeasti, ettei ainakaan viivästyneen päätöksenteon vuoksi menetetä kauppoja.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina.

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 2011

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Mauri Pekkarinen /kesk
vpj. Marjo Matikainen-Kallström /kok
jäs. Lars Erik Gästgivers /r
James Hirvisaari /ps (osittain)
Johanna Karimäki /vihr
Pia Kauma /kok
Miapetra Kumpula-Natri /sd

Jukka Kärnä /sd
Päivi Lipponen /sd (osittain)
Jari Myllykoski /vas
Sirpa Paatero /sd
Juha Sipilä /kesk
Kaj Turunen /ps.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eelis Roikonen.